

Marga Klompé: Forskare, politiker och förkämpe för missgynnade grupper (1912–1986)

Marga Klompé var en forskare och lärare som var aktiv i den nederländska motståndsrörelsen under andra världskriget. Hon valdes in i det nederländska parlamentet 1948 och var med och förhandlade fram FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

1952 blev Marga Klompé den första kvinnan i Europeiska kol- och stålgemenskapens gemensamma församling, föregångaren till Europaparlamentet. Där bidrog hon till det arbete som ledde fram till Romfördraget. 1956 blev hon Nederländernas första kvinnliga minister och en av hennes främsta insatser var landets första lag om allmänt socialt skydd.

Tidiga år

Margaretha Albertina Maria "Marga" Klompé föddes den 16 augusti 1912 i Arnhem i Nederländerna. Hon var det andra av fem barn till Johannes Klompé, som ägde en pappershandel, och Ursula Verdang från Tyskland.

När hennes pappa blev sjuk och förlorade sin verksamhet på 1930-talet hamnade familjen i fattigdom. Att själv uppleva fattigdom påverkade henne starkt. Hon kämpade senare för marginaliserade och missgynnade grupper.

Marga Klompé var en duktig student och började på universitetet i Utrecht 1929, där hon tog en masterexamen 1937. Mellan 1932 och 1949 undervisade hon i kemi och fysik vid flickskolan Mater Dei i Nijmegen, och 1941 doktorerade hon i matematik och fysik. Året därpå började hon att läsa medicin, men på grund av andra världskriget kunde hon inte slutföra studierna. Marga Klompé gick med i den nederländska motståndsrörelsen, där hon blev en ledare, och byggde upp ett stort nätverk av kvinnliga frivilliga.

Banbrytare för kvinnor i politiken

Efter krigets slut gick Marga Klompé in i politiken, en ovanlig roll för kvinnor på den här tiden. Som medlem av det katolska folkpartiet svors hon in i det nederländska underhuset i augusti 1948. Marga Klompé var ledamot i Nederländernas delegation i FN, där hon arbetade i generalförsamlingens tredje utskott med mänskliga rättigheter och humanitära frågor. Hon var också med och tog fram den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.

Marga Klompé blev den första kvinnan i Europeiska kol- och stålgemenskapens gemensamma församling, föregångaren till Europaparlamentet, som höll sitt första sammanträde 1952. Innan de allmänna valen infördes 1979 utsågs ledamöterna av de nationella parlamenten. År 1955 blev Marga Klompé invald i församlingens arbetsgrupp som skulle förbättra Europeiska kol- och stålgemenskapens funktion, bredda dess befogenheter och skapa en större inre marknad som inte bara omfattade kol- och stålsektorn.

Marga Klompé lämnade församlingen 1956 för att som första kvinnliga minister ingå i den nederländska koalitionsregeringen mellan centern och vänstern under premiärministern Willem Dues. Som socialminister var en av hennes främsta insatser lagen om allmänt bistånd, som ersatte den tidigare fattigvårdslagen. Lagen trädde i kraft 1965 och innebar att socialt skydd blev en rättighet för alla. Hon ville flytta fokus från välgörenhet till att stärka statens sociala skydd.

Hon tog också fram lagförslag om äldreboenden och om ändring av husvagnslagen. Mellan 1966 och 1971 var hon minister för kultur, fritid och socialt arbete i premiärminister Piet de Jongs regering. År 1971 fick Marga Klompé titeln minister van Staat, en hederstitel till högt uppsatta nederländska politiker i slutet av karriären.

Efter att ha lämnat politiken fortsatte Marga Klompé att kämpa för internationell rättvisa och socialt ansvar och kritiserade bland annat apartheidregimen i Sydafrika. Marga Klompé var katolik och djupt troende. Påven Paulus VI utsåg henne till ordförande för Nederländernas kommission för rättvisa och fred, och hon var en av grundarna av fackförbundet för katolska kvinnliga akademiker och av katolska kvinnors frivilligtjänst.

Marga Klompé respekterades och beundrades som en kvinna med en stark tro, medmänsklighet och personlig övertygelse. De många gator, skolor och vårdinrättningar i Nederländerna som bär hennes namn vittnar om hennes höga anseende. Marga Klompé dog den 28 oktober 1986 i Haag.